

N:o 5.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtelse till staden Kalmar af visst, kungsladugården Skälby n:o 1 tillhörande område; gifven Stockholms slott den 1 november 1901.

Med åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

dels att staden Kalmar må för sin vattenlednings behof mot ersättning, som på stadens bekostnad bestämmes i den ordning, hvarom stadgas i förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866, från kungsladugården Skälby n:o 1 om 5 mantal i Kalmar socken och Norra Möre härad af Kalmar län till sig lösa och med full eganderätt disponera det å en af vice kommissionslandtmätaren Oscar Modée år 1899 upprättad karta upptagna område af 2,9340 hektar, under vilkor att staden förbinder sig att i gränsen mellan området och kungsladugårdens egor uppsätta och för all framtid underhålla stängsel;

dels att staden må tillträda berörda område den dag den på förenämnda sätt bestämda löseskillingen inlevereras till Kalmar läns ränteri, hvilket bör ske inom två år från det staden af Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut i ämnet erhållit del;

dels ock att löseskillingen för området må, på samma sätt som köpeskillingarne för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

E. von Krusenstjerna.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 1
november 1901.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre VON OTTER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: ANNERSTEDT,
 herr VON KRUSENSTJERNA,
 grefve WACHTMEISTER,
 CLAËSON,
 CRUSEBJÖRN,
 ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER och
 HAMMARSKJÖLD.

5:o.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet
yttrade departementschefen, statsrådet herr von Krusenstjerna:

Uti en till Eders Kongl. Maj:t stäld, af magistraten i Kalmar med
underdånig skrifvelse öfverlemnad och till bifall förordad ansökning
hafva stadsfullmäktige i nämnda stad anført, att stadsfullmäktige den
28 april 1897 beslutit anlägga vattenledning i enlighet med ett af

ingeniören J. Gust. Richert uppgjordt förslag, enligt hvilket vatten skulle tillföras staden från gräfda brunnar å mark i gränsen mot kungsladugården Skälby; att emellertid under arbetets gång det visat sig nödvändigt att för brunnarnes gräfning använda en del af det område, som tillhörde nämnda kungsladugård och som enligt en stadsfullmäktiges skrift bifogad, af vice kommissionslandtmätaren Oscar Modée år 1899 upprättad karta jemte dertill hörande, i stadsfullmäktiges protokoll för den 16 mars 1900 intagen beskrifning utgjorde 2,9340 hektar eller 5 tunnland 30,2 kappland; att staden med nuvarande arrendatorn af kungsladugården A. E. le Grand, hvilken af statsverket arrenderat egendomen intill den 14 mars 1915, träffat aftal, hvarigenom le Grand för sin arrendetid till staden emot en ersättning af 5,500 kronor upplåtit nyttjanderätten till det å Modées karta utmärkta område, som vore för stadens vattenledning erforderligt; att i stadens närhet icke funnes några vattendrag, hvarifrån sötvatten i tillräcklig mängd kunde tillföras staden, i följd hvaraf den vida kostbarare utvägen för vattenlednings erhållande måst tillgripas att hemta vatten från gräfda brunnar; att, enligt hvad beräknadt blifvit, vattenledningen samt i sammanhang dermed under anläggning varande kloakledning komme att i färdigt skick kosta staden 495,000 kronor, hvilken kostnad kunde komma att ytterligare ökas; samt att ofvannämnda till arrendatorn utgifna ersättning ensam för sig torde få anses motsvara jordens ungefärliga värde; och hafva stadsfullmäktige, på grund häraf och för undvikande af ytterligare uppoffringar för vattenledningens erhållande, i underdånighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta proposition derom, att omförmälda för stadens vattenledning erforderliga område måtte till staden utan vidare ersättning under eganderätt upplåtas eller, om ersättning skulle fordras, mot det ersättningsbelopp, som kunde finnas skäligt; hvarjemte stadsfullmäktige föreslagit att, om deras framställning bifölles, stadens tillträde af området finge beräknas från det afhandling angående jordområdet upprättades mellan Eders Kongl. Maj:t och kronan samt staden.

Sedan domänstyrelsen genom nådig remiss den 12 april 1900 undfått befallning att, efter vederbörandes hörande, afgifva utlåtande i ärendet, har bemälda styrelse med underdånigt utlåtande den 29 mars 1901 öfverlemnadt inkomna yttranden i ärendet från arrendatorn af Skälby, t. f. domänintendenten i Kalmar län, vederbörande kronofogde och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet, af hvilka arrendatorn förklarar sig icke hafva något att erinra mot bifall till ansökingen och t. f. domänintendenten tillstyrkt densamma mot det

att staden finge antingen i vanlig ordning exproprierade området eller ock för vinnande af lindring i kostnaderna erlägga lösen för detsamma efter bestämmande af tre gode män.

Kronofogden har meddelat, att någon annan olägenhet vid häfden af kungsladugårdens egor ej torde genom afsöndringen af ifrågavarande område föranledas, än att stängsel mellan detta och kungsladugårdens egor blefve nödvändigt, hvilket stängsel staden syntes böra åläggas uppföra och för all framtid underhålla; att det ej vore någon möjlighet att yttra sig, huruvida vattenledningen med dertill hörande brunnar kunde förorsaka vattenbrist i kungsladugårdens brunnar, förrän vattenverket tagits fullständigt i bruk; att det emellertid ej vore omöjligt att så komme att ske och att det ville synas som om arrendatorn befarat något dylikt, eftersom han, enligt aftalet med staden, för den skada och förlust, som skulle drabba honom, derest i följd af vattenledningen brist på vatten i gårdens brunnar skulle uppstå, betingat sig full godtgörelse antingen genom anläggning af rörledning från vattenverket eller på annat sätt, samt att med afseende härå kronofogden ansåge att såsom villkor för rätt till afsöndring af ifrågavarande mark borde, bland annat, stadgas att, derest vattenledningen med dertill hörande brunnar komme att förorsaka vattenbrist i kungsladugårdens brunnar, staden skulle anlägga rörledning från vattenverket till kungsladugården samt afgiftsfritt lemna denna erforderligt vatten.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet har, jemte meddelande att vattenledningen, hvarom nu vore fråga, bragts till fullbordan under 1900 års eftersommar och derefter varit i bruk, tillika anført, att det jordområde, staden nu begärde att få förvärfva, torde kunna från kungsladugården afsöndras utan att derigenom uppstode något som helst men för densamnas brukande och att, så vidt man finge döma af hittills vunnen erfarenhet, ej heller genom bortledande af vattnet från å området grädda brunnar vore att befara vare sig vattenbrist i gårdens på rätt stort afstånd derifrån belägna brunnar eller annan olägenhet för egendomen, hvadan Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge sig böra tillstyrka, att staden Kalmar måtte tillåtas förvärfva ifrågavarande område; men, då stadens begäran att bekomma detsamma utan ersättning till statsverket icke torde kunna bifallas, syntes staden böra betala den köpeskilling, som på dess bekostnad bestämdes i den ordning, som i förordningen den 14 april 1866 föreskrefves i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof.

För egen del har domänstyrelsen, med öfverlemnande af en från Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande insänd kopia af karta öfver åker-

jorden vid Skälby kungsladugård, tillkännagifvit, att nämnda kungsladugård vore genom styrelsens kontrakt den 13 april 1894 utarrenderad till A. E. le Grand mot årligt arrende af 11,000 kronor intill den 14 mars 1915; och har domänstyrelsen vidare anfört att, med afseende å det ändamål, hvarför staden Kalmar önskade förskaffa sig eganderätten till ifrågavarande område, styrelsen icke hade något att erinra deremot, att denna rätt till staden öfverlättes, men ansåge styrelsen en sådan öfverlåtelse icke böra, såsom staden alternativt ifrågasatt, ske utan att statsverket erhöile ersättning för den mark, som afstodes; och syntes ersättningens belopp lämpligen böra, såsom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagit, bestämmas i öfverensstämmelse med hvad i förordningen den 14 april 1866 funnes stadgad.

Rörande de särskilda villkor, som af kronofogden ansetts böra fästas vid öfverlåtelsen, delade domänstyrelsen hans mening, att stängsel skulle af staden hållas i områdets gräns mot kungsladugårdens egor, hvaremot ett förbehåll å kronans sida derom, att staden skulle, derest genom vattenledningen brist på vatten i kungsladugårdens brunnar komme att uppstå, bereda kungsladugårdens innehafvare kostnadsfri tillgång till vatten från stadens vattenverk, syntes styrelsen, med afseende å hvad Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i detta hänseende meddelat, ej vara nödigt; och vore det ej oantagligt, att ett dylikt förbehåll skulle kunna nedtrycka beloppet af den ersättning, kronan utan förbehållet hade att för området påräkna, lägre än som stode i förhållande till risken.

På grund af hvad sålunda anförts har domänstyrelsen hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att på det sätt bifalla Kalmar stads underdåniga framställning, att det å vice kommissionslandtmätaren Modées ofvanberörda karta upptagna område om 2,340 hektar finge från kungsladugården Skälby afsöndras och af staden Kalmar med eganderätt förvärfvas mot köpeskilling, som på stadens bekostnad bestämdes i den ordning förordningen den 14 april 1866 i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof stadgade, under förbindelse för staden att i gränsen mellan området och kungsladugårdens egor uppsätta och för all framtid underhålla stängsel; hvarjemte styrelsen hemställt, att området måtte få af staden med eganderätt disponeras från den dag den på nämnda sätt bestämda köpeskillingen till landtränteriet i Kalmar inlevererats, hvilket syntes böra ske inom två år från det staden af Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut i ärendet erhöilit del.

Slutligen har domänstyrelsen föreslagit, att köpeskillingen för jordområdet måtte få på samma sätt som köpeskillingen för försålda mindre kronoegendomar användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Derjemte har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, till följd af nådig remiss, den 10 augusti 1901 afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet och dervid anført att, då utredt syntes vara, att vattentillgång för Kalmar stads vattenledning lämpligast bereddes genom anlåtande af de å förenämnda område befintliga källor, och då vidare de myndigheter, som hade sig anförtrödd den närmaste våarden om ifrågavarande statsdomän, ansett, att den för vattenledningen i Kalmar erforderliga delen deraf kunde utan olägenhet för statsverket undvaras, hinder ej syntes böra möta mot områdets upplåtande till staden, men att, då området ifråga bland annat på grund af sin vattentillgång syntes vara synnerligt värdefullt, upplåtelsen deraf ej torde böra ske utan full ersättning, hvilken lämpligast torde kunna bestämmas i den ordning domänstyrelsen föreslagit, hvarföre och då sagda myndighets förslag äfven i öfrigt syntes lämpligt, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i allo biträdde domänstyrelsens underdåniga hemställan.

På grund af hvad sålunda förekommit och med afseende å hvad de i ärendet hörda myndigheter anført tillstyrker jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

dels att staden Kalmar må för sin vattenlednings behof mot ersättning, som på stadens bekostnad bestämmas i den ordning, hvarom stadgas i förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866, från kungsladugården Skälby n:o 1 om 5 mantal i Kalmar socken och Norra Möre härad af Kalmar län till sig lösa och med full eganderätt disponera det å omförmälda, af vice kommissionslandtmätaren Oscar Modée år 1899 upprättade karta upptagna område af 2,9340 hektar, under vilkor att staden förbinder sig att i gränsen mellan området och kungsladugårdens egor uppsätta och för all framtid underhålla stängsel;

dels att staden må tillträda berörda område den dag den på förenämnda sätt bestämda löseskillingen inlevereras till Kalmar läns ränteri, hvilket bör ske inom två år från det staden af Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut i ämnet erhållit del;

dels och att löseskillingen för området må, på samma sätt som

köpeskillingarne för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

I hvad föredragande departementschefen anført och tillstyrkt för-
enade sig Statsrådets öfrige ledamöter.

Hvad Statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Hans
Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till
Riksdagen aflåtas af den lydelse bilaga till detta protokoll
utvisar.

Ex protocollo:

Josias Montgomery.
